

nosti, da sami odločajo v svojih zadevah, tam tudi sedanje vladne stranke odrekajo. Pač pa so se vrgle na drugo polje, na katerem razvijajo veliko živahnost, na kulturno bojno polje. Ni nobenega dvoma in v tem oziru si ne smemo prikrivati resnice: pri nas se izvaja tisto, pa sistematično kulturni boj. Pribečevič ga je začel, Radič pa ga za Pribečevičem nadaljuje. In celo Pucelj se je s Prepeluhom vzdignil ter pristavil svoj piskrček k Radičevemu ognjišču, da bi skuhal tam strup za »klerikalizem«.

V meščanskih šolah se je polovico ur dosedaj za veronauk določenih kratkoma ločeno. Na učiteljskih se je iz četrtega letnika veronauk popolnoma vrgel ven. Humanistične srednje šole se ne odpravljajo morda iz pedagoških razlogov, ker ti ravno govorijo za nje, ampak, da se nas odtrga od zapadne krščanske kulture. V načrtih za nove šolske zakone ni poučevanje veronauka poverjeno cerkvam, ampak se laizira. Vse to je še za puščina od Pribečeviča. Pričakovali smo od novega ministra, da bo napram cerkvam korektniji. Toda ukiniteljska katoliških redovnic na Hrvaškem in v Sloveniji, na podlagi baje ministrskega ukaza pa se onemogočuje v Sloveniji svobodni razvoj ljudskih šol katoliških redovnic.

Slovenski katoliški starši, mislim, da smem izjaviti, pa ne pustijo, da se odstranja verouk iz šol, niti ne pustijo, da se zapirajo učiteljska in onemogočujejo zasebne šole katoliških redovnic. Otroci niso last države, ampak last staršev, katerim se ne more odrekati vsaj ta pravica, da vzgajajo svojo decu, kakor sami spoznajo po svoji vesti za potrebno. Ta pravica je elementarna temeljna pravica roditeljev. Zato so katoliški starši globoko užaljeni, ako se jim celo v tem oziru skračujejo njihove pravice. Minister za prosveto naj bi raje smatral za svojo dolžnost, da odpravi s svojo šolsko politiko tisti sramotno veliki odstotek analfabetov, ki nas ponižuje pred celim kulturnim svetom. Katoliški starši pa bodo uporabili vsa zakonita sredstva, da se veronauk zopet vrne v šole in da pusti svobodno življenje zasebnih šol, ki v vsakem oziru odgovarjajo zakonskim predpisom. Slovenska ljudska stranka pa bo v tem boju staršem in cerkvi zvesto stala ob strani!

Kljub vsemu se nas ne loteva apatija. Nasprotno, mi trdno upamo, da bomo z doslednim delovanjem v doglednem času gotovo prišli do svojega cilja: to je: dati državi mir, in sicer s tem, da damo vsakemu narodu politično svobodo, dati stanovom možnost za eksistenco, za socialni in gospodarski napredek in razvoj, dati državi finančno politiko, dati narodom visoko splošno kulturo, dati državi tudi verski mir in versko strpljivost.

To je naša želja, naša železna volja in naš cilj! Prepričan sem, da ne bomo na tem pohodu sami, ampak da bo ostal cel slovenski narod še dalje zvesto v našem taboru!

Naši poslanci med ljudstvom.

Zbor zaupnikov SLS v Murski Soboti. V nedeljo, dne 15. t. m., so odborniki in zaupniki prekmurskih krajevnih organizacij SLS do zadnjega kotečka napolnili Dittrichovo dvorano v Murski Soboti. Celotna Prekmurje od Dolnje do Gornje Lendave je bilo zastopano. Zborovanje je otvoril in vodil poslanec Siflar. Poslanec Klekl je podal politično poročilo. Poslanec Vesenjaj je govoril o državnem gospodarstvu, zlasti o davkih in carinah, tajnik Kranjc o organizaciji SLS v Prekmurju.

Pri Sv. Martinu blizu Vurberga je priredila Slov. ljudska stranka v nedeljo, 6. septembra po rani sveti maši na prostem pri cerkvi ljudski shod, ki je bil zelo lepo obiskan. Otvoril ga je domači gospod župnik Lajnsič, a predsedoval je župan iz Gor. Dupleka g. Ignac Thaler. O političnem in gospodarskem položaju nam je poročal naš poslanec Fr. Žebot. Slišali smo marsikaj, kar še dosedaj nismo slišali. Posebno se nam je dopadla tista pripovedka o učenem »fadarju«, kateri je očistil dvema bolnikoma plesnjave možgane. Po shodu, na katerem smo izrekli našemu poslancu in njegovim tovarišem popolno zaupanje, smo ostali z našim zastopnikom v zaupnem razgovoru.

Shodi v okr. Marenberg. Na praznik, 8. septembra sta se vršila dva dobro obiskana shoda v Sv. Primožu na Pohorju in na Kamnu (Vuzenica). Poročal je posl. Pušenjak o političnem položaju, natančno razložil politiko Radičeve stranke, naglašal, da so poslanci Radičeve stranke glasovali za vse povišane davke in za novi davke za delavce ter razpravljali o krivični, pretirani obremenitvi Slovenije. Soglasno je bila sprejeta resolucija, v kateri se protestira proti prevelikemu obdačenju Slovenije, ki ogroža obstoj kmečkega stanu, obrtnikov in trgovcev. Vsi oni, ki so volili Radiča — bilo jih je 524 v okraju — se sramujejo, da so tako nasledili. Radič je zatajil republiko, borbo za samostojnost opustil, on podpira Pašičev velesrbski centralizem, govori, da se Sloveniji predobro godi in daje s tem potuho davčnim oblastem, da še huje pritiskajo na Slovenijo.

Šmartin na Pohorju. V nedeljo, dne 13. t. m. sta nas obiskala poslanca Stef. Falež in Pušenjak ter se je vršil dobro obiskan shod SLS, kateremu je predsedoval odbornik okrajne organizacije, vrli posestnik Franc Fric. Poslanec Falež je orisal politične razmere v naši državi, izdajstvo Radičev in ožigosal protiljudski in protikrščanski šolski zakon, katerega je predložil Pribečevič. Poslanec Pušenjak je govoril o gospodarski politiki, o osobitih davčnih politikah, in poveljal k vztrajnosti v boju za uresničenje strankinega programa. Predsednik

se je zahvalil govornikom za izčrpna poročila z željo, da bi se še večkrat priredil političen shod pri nas, ki nas pouči o političnih razmerah v naši državi.

Dr. Hohnjec je imel zadnji čas v Ljutomerem okraju te-le shode: v nedeljo, 6. septembra, po ranem cerkvenem opravilu pri Sv. Križu pri Ljutomeru, popoldne v Veržeju; v nedeljo, 13. septembra v Ljutomeru. Obisk je bil dober, odnosno pri Sv. Križu prav dober, v Ljutomeru izvršten. Poročilo poslanca dr. Hohnjeca je bilo povsodi sprejeto z velikim zanimanjem in vsestranskim pritrjevanjem. V enoglasno sprejetih resolucijah je bilo njegovemu delovanju in politiki Jugoslovanskega kluba izrečeno popolno zaupanje. Volilci so na vseh shodih tudi protestirali zoper davčni sistem v Sloveniji in zoper brezobzirno navijanje davčnega vijaka; zoper novo carinsko tarifo, ki povečuje carinske postavke na umetna gnojila, galico, poljedelske stroje in sploh na kmetijske potrebščine; zoper ukinitenje zasebnih učiteljskih, ki so v rokah katoliških redovnic, ter zoper skrajšanje časa za verouk na meščanskih in drugih šolah. Na shodu v Ljutomeru je tudi bila sprejeta naslednja resolucija: »Državna vlada obremenuje Slovenijo z davki do petine vseh v državi vplačanih direktnih davkov, noče pa izpolniti svojih obveznosti napram Sloveniji. H graditvi in vzdrževanju cest prispeva v tako nezadostni meri, da je teh prispevkov, katere je dati obvezana, dolžna visoko svoto več milijonov dinarjev. Mesto teh prispevkov hoče, kakor je razvidno iz izjav gospoda ministra javnih del v parlamentu in okrožnice gradbene direkcije v Ljubljani okrajnim zastopom in cestnim odborom, v Sloveniji zopet upeljati kuluk. Zoper tako postopanje vlade odločno protestiramo.«

Ormož. V nedeljo, dne 13. t. m., se je vršil v Katol. domu shod Slovenske ljudske stranke, na katerem je poročal o političnem položaju poslanec g. Andrej Bedjanec. Prav po domače je nam razložil vso RR (Pašič-Radič) politiko. Radič je prej povsod kritiziral, se po svetu enkrat na Angleško, enkrat na Rusko vozil, drugače pa doma za pečko s svojimi poslanci ležal in hrvaški narod tako za nos vodil. Če bi bil lepo od začetka v državni zbor prišel, ne bi bilo centralizma. Le po njegovi krivdi smo bili preglaševani in narodi se ne morejo sami razvijati. Le zavoljo njegovih intrig so ga zaprli. Ko se to zgodi, na vse pozabi, vse svoje trditve ovrže, na svojo pest vso svojo taktiko brez vprašanja naroda spremeni, pravi, da vse to ni nič in sliene sporazum s Pašičem, torej popolnoma kapitulira. Pri njem ni nič, da se davki ne izenačijo, da njegovi poslanci z radikali, s Kelemino in Pučljem vred, so vse davke odglasovali, da so odglasovali tiskovni zakon, ki je najslabši, kaj ga svet pozna, da so odglasovali dvanajstine, v katerih ni za Slovenijo postavljeno nič, akoravno največ plača, da pri agrarni reformi delajo nato, da se graščaka, ki je pod agrarno reformo, štiti, ne pa seljaka, ki zemljo potrebuje. Udriha po duhovščini, ki dela za ljudstvo. Graja vse. Na Krškem je grajal Orle, grajal Sokole, in ko se ga za besedo prime, obrne besede in reče, da ni so ne Orli, ne Sokoli, ampak da so golobice. To ni nič, akoravno ve dobro, da so njegovi poslanci odglasovali dva najstine, v katerih je za Slovenijo za regulacijo vod postavljenih le 2.000.000 dinarjev, katero svoto večji del pozrejo različne komisije. To ni nič, da zdaj njegovi agitatorji okoli farbajo ljudi, da bodo njegovi več dobili, ker so v vladi. V celi državi je bilo elementarne škode letos nad 600.000.000 dinarjev, vlada pa je dala podpore le krog 3.000.000 dinarjev. Koliko so od tega požrle različne komisije in koliko je nesrečno ljudstvo dobilo? To vse ni nič, da Pašič kot samodržec komandira in Radičevci le kimajo, in Radič ga k vsemu še hvali. Zato je treba, da se že enkrat začne s pametno politiko, drugače je vse zastoj. Je treba, da se naredi invalidni zakon tako, da bo dober za invalide, dober tudi za davkoplačevalce, in ne kakšni je zdaj! Treba je, da se popravi šolski zakon, v katerem se morajo vpoštovati tudi krajevne razmere; da se pustijo tudi privatne šole, katerih dobrino priznavajo celo sami nasprotniki, ki svoje otroke v nje pošiljajo. Treba je posebno, da se davki za celo državo zenačijo. Vse to je zakrivil centralizem, vsi, ki so zanj. Zato je Slovenska ljudska stranka za avtonomno pokrajino in bo vselej in ne bo svojega programa menjala, ne bo tako nesramno kot Radič s svojimi kapitulirala. — Po živahni debati zborovalcev se je sprejela sledeča resolucija: »Zbrani izrekamo poslancu g. Andreju Bedjanecu in vodstvu SLS stranke popolno zaupanje in tirjamo, da vstrajate pri Vašem programu. Na to vestno in vstrajno delajte, da vsi, ako smo vsi državljani ene države, in to smo in hočemo biti, tedaj Slovenec ravnotako kot Srb in Hrvat, imamo enako pravico in enake dolžnosti, da tedaj posebno vsi enako plačamo.«

Tedenske novice.

Zopet prihajajo s kulukom! Z velikim naporom se je poslancem Slovenske ljudske stranke posrečilo leta 1923 in 1924 prepričati upeljavo kuluka v Sloveniji. Za ceste plačujemo tako ogromne davke, da bi bila upeljava cestne robote (kuluka) nesmisel. Te dni pa so iz Beograda in iz Ljubljane zopet začeli sirašiti s kulukom. Gradbeno ravnateljstvo, t. j. tisti oddelek ministrstva, ki ima na skrbi državne in deželne ceste ter mora dati okrajem podporo za okrajne ceste, je izdalo na vse okrajne zastope okrožnico, iz katere je razvidno, da se našim okrajem v bodoče iz Beograda mesto podpore ponuja kuluk. Čuditi se je, kako more gradbeno ravnateljstvo kaj takega zahtevati od nas Slovencev, ko pa vendar plačujemo Slovenci posebne deželne (avtonomne) doliade v iznosu nad 150% na vse direktne davke. Od teh doklad bi morala vlada dati državne podpore okrajnim zastopom. Dosedaj je te podpore (iz našega lastnega denarja) dajala. A sedanja vlada, v kateri sedijo poleg Pašiča tudi 4 Radičevci ministri in 4

podministri, hoče Sloveniji še tudi te podpore odvzeti. — Franjo Žebot.

Mariborske novice. Dne 15. t. m. je preteklo 40 let, odkar obstoji Cirilova tiskarna. — Maribor je presenetila zadnje nedeljo požarna bramba z mojstrsko uspešo prireditvijo večera umetnih ognjev v Ljudskem vrtu. — Zadnje nedeljo je bila 43 let službujočemu tajniku mariborskega okrajnega zastopa g. Eichkitzu od mariborskega g. župana in okrajnega gerenta dr. Leskovarja slovesno izročena služna zlata kolajna. G. Eichkitz je stopil v pokoj in na njegovo mesto pride dosedanji vodja mariborske državne borze dela g. Jože Stabej. — Mariborski okrajni zastop je razvil v letošnjem letu veliko delavnost. V kratkem času bo dogotovljena nova cesta Sv. Miklavž—hočko Pohorje. Tekom nekaj dni bodo zgrajeni trije novi okrajni mostovi, eden veliki betonski pri Rušah in dva manjša lesena.

Dekanijski shod Marijinih družb v Slivnici pri Mariboru v nedeljo, dne 6. t. m., ni privabil samo družbenic iz cele hočke dekanije, ampak tudi še iz Gornje in Spodnje Poljskave. V cerkvi je pridigoval p. Pavel iz Maribora. Na veličastnem zborovanju v društvenem domu je poleg dekanijskega družbenega voditelja, č. g. dekana Sagaja, govoril zopet p. Pavel in pa zastopnice vseh udeleženi Marijinih družb iz dekanije in izven nje, po lepem načrtu o velevažnih zadevah in dolžnostih družbenic. Med govori so se vrstile pesmi, pozdravi in deklamacije; srca zborovalci, ki so polnili veliki društveni dom, so bila tako zavzeta za lepi Marijin tabor, da se skoro dekleta niso hotela raziti, ko je predsednik shod zaključil. Dal Bog in Marije obilo sadu!

Gospod Franjo Thaler v St. Ilju v Slov. gor. bo obhajal dne 20. septembra na »Karlovem« pri St. Ilju 60letnico svojega rojstva. Dolgoletnemu županu naše obmejne slovenske trdnjave, vnetemu delavcu na izobraževalnem in narodnogospodarskem polju ter iskrenemu somišljeniku Slovenske ljudske stranke k njegovemu slavu iskreno čestitamo!

Obesil se je v St. Ilju v Slov. gor. progovni delavec Ivan Breznik.

Kaj nam poročajo iz Dobrovc pri Mariboru? Ako prideš v Maribor ter stopiš v kako trgovino in te kak trgovski nastavljenec vpraša: odkod ste, očka ali mamca, in mu ti hitro odgovoriš, da iz Dobrovc, nikdo ne ve, kje je to. Ako se pa odrežeš, da so Dobrovce pri Slivnici, vsakdo ve, kje leži ta kraj. Pa Dobrovčani nikakor nismo tako skriti in za plankami, kakor bi kdo to mislil. Naša dobrovska mladina se pridno organizira. Imamo knjižnico že tri leta. Naši fantje in dekleta se nam na obče zadoščenje predstavljali že več zabavnih in podučnih iger. Lansko leto smo sklenili vsi Dobrovčani, da si bomo zgradili večjo kapelo, ki bi naj bila podružnica slivniške farne cerkve. Dobili smo tozadevno dovoljenje od mariborskega ordinarijata in dne 1. julija t. l. nam je g. hočki dekan že blagoslovil vogelni kamen. Naša nova cerkva bo dolga 12 m, široka 7 m, visoka 6½ m, zvonik bo dosegel višino 17 m. Hram boji nam zidajo domači zidarji pod vodstvom stavbenega mojstra Sonnenwalda in bo naša ljubka cerkva že pred zimno pod streho.

Vlomilci na delu. Iz Slov. Bistrice smo prejeli: Dostojnejši neodkriti vlomilci so odnesli v noči od 10. na 11. t. m. na Zgor. Poljskavi iz trgovine Cizelj raznega blaga v skupni vrednosti za več desetisoč dinarjev.

Zločin pri Mali Nedelji. Preteklo soboto se je dogodil pri Mali Nedelji zločin, čegar žrtev je postala posestnica Marija Lipša. V Pernetincih, blizu Male Nedelje, stanuje posestnik Alojz Benko, s katerim je živela rejna Lipša v prepiru. V soboto je hotel Benko prekopati jarek na travniku, ki je bil last umorjena. Lipša je hotela to preprečiti, kar je pa Benkota tako razjezilo, da jo je udaril z vso močjo z motiko po glavi. Zelezo se je zasadilo žrtvi 7 cm globoko v lobanjo, vendar je še živela 6 ur. Ubijalec se je sam javil oblastem.

Novo sv. mašo bo daroval dne 27. t. m. pri Sv. Križu na Murskem polju tamošnji rojak g. Alojzij Zaler.

Požar. V noči od predzadnje srede na četrtek je izbruhnil požar v Doberleših vasi pri Sv. Petru v Sav. dolini. Do tal je pogorelo gospodarsko poslopje posestnika Jurija Valna. Zgorela je vsa shranjena krma in ves letošnji ter lanski pridelek hmelja. Pri omejitvi požara, da se ni širil na celo vas, sta uspešno in požrtvovalno delovali požarni brambci iz St. Petra in Zalca. Zavarovalnina znaša le malenkostno svoto v primeru s povzročeno škodo.

Velika nesreča. Šmihel nad Mozirjem je obiskala dne 11. septembra t. l. velika nesreča. Ob strašni nevihti ob pol 3. uri popoldne je udarilo v hlev cerkvene ključarja Lovra Golčičnik in je do tal zgorel hlev, svinjak in kozolec. Marljivosti faranov se je zahvaliti, da so rešili hišo in svinjak. Čeravno so rešili vse domače živali, znaša škoda vendar 500.000 K.

Na smrt obsojeni morilec zblaznel. Javnosti je se v živem spominu, da je celjska porota obsodila na smrt na vešalih nekoga Hotko, ki je ustrelil in izropal trgovca iz Dobove pri Brežicah. Hotko čaka sedaj v zaporih celjskega okrožnega sodišča na potrditev smrtnne obsodbe ali na pomilostitev v dosmrtno ječo. Po poročilih iz Celja je Hotko v zaporu zblaznel in ga bodo poslali v ljubljansko umobolnico.

Se vedno se vračajo vojni ujetniki iz Rusije. Na okrajno glavarstvo v Laškem je bil od trboveljskih orožnikov te dni pripeljan Dunajčan Peter Hirtl. Izpovedal je, da se vrača po 10 letih preko Rumunije in Jugoslavije iz ruskega vojnega ujetništva v svoje rojstno mesto Dunaj. Hirtl je prišel kot 19letni fant v ujetništvo in komaj zdaj se mu je posrečilo se vrniti po tolikoletnem trpljenju v domovino. Laško okrajno glavarstvo je storilo vse, da je prišel pomilovanja vredni ujetnik čim prej preko meje v Avstrijo.

Znaga SLS pri občinskih volitvah v Sv. Krištofu pri Laškem. V nedeljo, dne 13. t. m., so se vršile v občini Sv. Krištof pri Laškem občinske volitve, ki so prinesle popoln